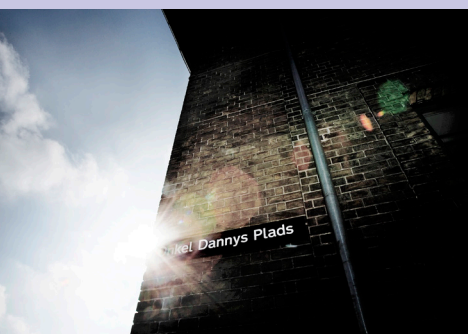
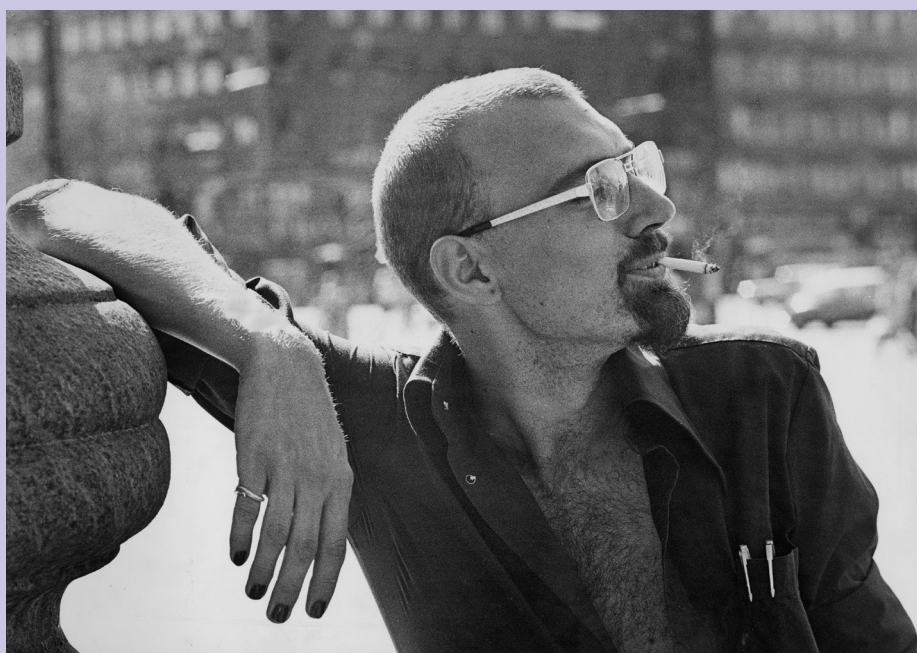

Dan Turèll

Dan Turèll

– digter og menneske

Dan Turèll var en dansk digter og forfatter. Han var provokatør og ordmagiker, havde sortlakerede negle og som regel en smøg i hånden. Men hvem var Dan Turèll bag sin rablende rappen og de sorte negle?

"Onkel Dannys Plads" på Vesterbro i København. Her finder du alt fra forsamlingshus til Copenhagen Songwriters Festival.

I dag kan man i København finde hele to pladser, der er opkaldt efter Dan Turèll, nemlig: "Onkel Dannys Plads" på Vesterbro og "Dan Turèlls Plads" i Vangede. Dan Turèll var ikke alene en dygtig forfatter, han var også elsket og læst i sin samtid. Han nåede at skrive næsten 100 bøger før sin død, og de læses stadig flittigt i dag. Har man én gang hørt ham læse op af sine tekster, glemmer man ikke hans stemme igen. Stemmemføringen, hurtigheden og rytmen går næsten i blodet på én, uanset om man kan lide det eller ej. I dag ville Dan Turèlls sortlakerede negle sikkert ikke vække så stor opsigt, men da han levede gjorde de.

På Dan Turèlls Plads i Vangede finder man digterens monument. Det består af alle alfabetets bogstaver i 12 ton rustrødt stål.

1940

1950

19. marts 1946:
Dan Turèll bliver født.

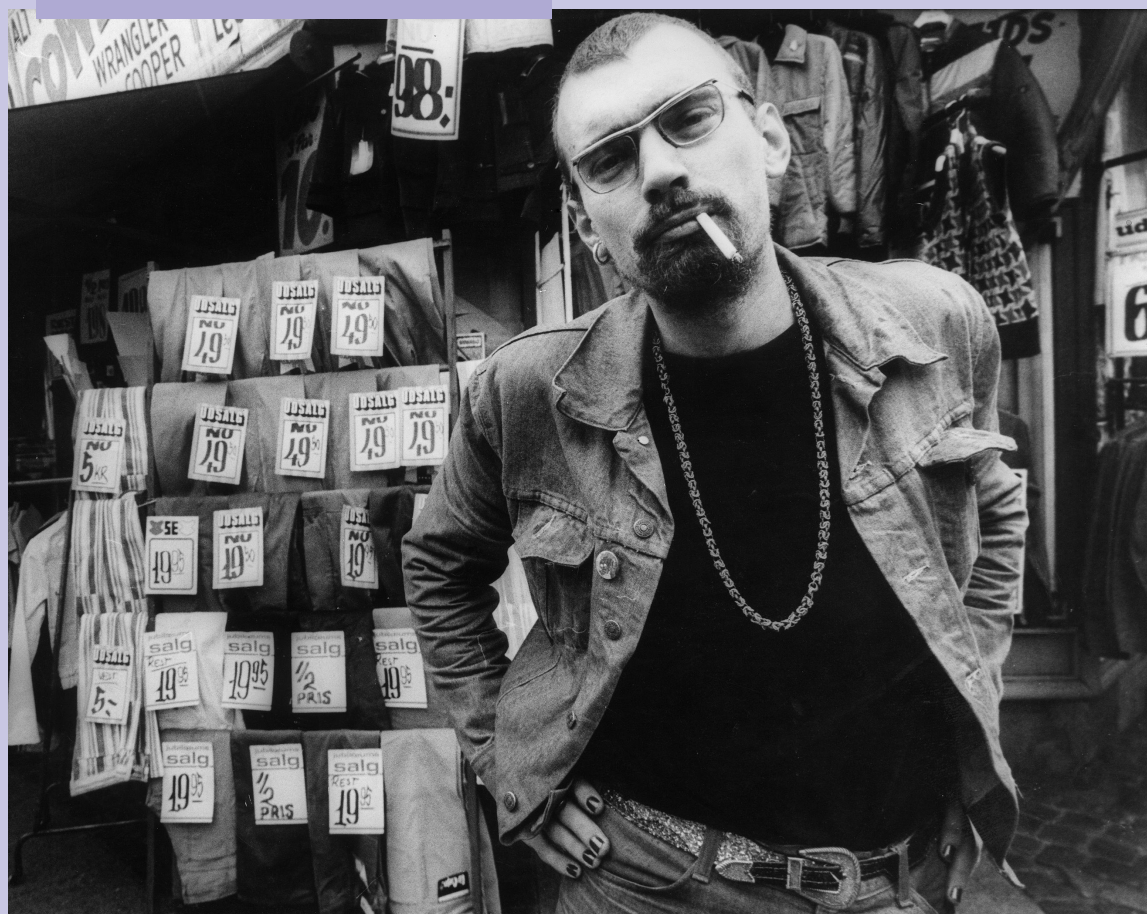
Som dreng og ung var Dan Turèll stille af natur. Hans søster, Anne Turèll husker, at han altid sad med en bog og læste.

Mennesket bag ikonet

Dan Turèll blev født den 19. marts i 1946 i København. Han var den ældste ud af en søskendeflok på fem, og som niårig flyttede han med sin familie til Vangede – en forstad til København. Her voksede han op, og netop Vangede kom til at spille en central rolle i hans forfatterskab. Af venner blev han ofte beskrevet som en pæn dreng fra Vangede, der ikke nødvendigvis havde så let ved at stille sig op og performe. At han var en følsom sjæl understreges yderligere af en anekdote fra hans skoletid, der fortæller, at han som tiårig besvimeede, da han for første gang hørte salmen ”Lysets Engel gaer med Glanss” af B.S. Ingemann. Han stod i gymnastiksalen på Bakkegårds-skolen i Vangede, da det skete.

Poetry Day

Den 15. oktober 1969 besluttede Dan Turèll sig for at blive professionel forfatter og kaldte dagen for Poetry day. Det betød, at han ville være digter på livstid og aldrig mere have et fast job. Og det fik han aldrig.

1960

1955: Dan Turèll flytter til Vangede med sin familie.

1956: Dan Turèll besvimeede for første gang i sit liv, da han til morgensang i skolen hørte B. S. Ingemanns ”Lysets engel går med glans”.

Udover de sorte negle blev alkohol og cigaretter også en del af Dan Turèlls image. Han er tit afbilledet med en smøg i hånden, og det var alment kendt, at han både frekventrede værtshuse og drak meget, når han arbejdede. Misbruget blev efterfulgt af sygdom, og i 1993 døde Turèll af kræft.

Efter forfatterens død har hans datter Lotus Turèll både på tv og i radio fortalt om en hård opvækst på grund af sin fars store alkoholmisbrug. Dan Turèll var altså meget andet end den hurtigt snakkende provokatør og ordmagiker, som han er bedst kendt som.

Lotus Turèll udgav i 2017 en erindringsbog med titlen "Hemmeligheder for pige", der handler om at være barn af en alkoholiker.

1960

1965: Bliver gift med Kirsten Brand

1969: Bliver skilt fra Kirsten Brand

1970

1964: Dan Turèll flytter hjemmefra på en Long John – til et klubværelse på Ordrupvej.

1966: Dan Turèll debuterede med digtsamlingen "Vibrationer", men slettede den senere af sit forfatterskab.

15. oktober 1969: Dan Turèll beslutter, at han vil være forfatter.

Forfatterskabet

Dan Turèlls første digtsamling hed "Vibrationer", og den udkom i 1966. Han slettede senere digtsamlingen fra sit officielle forfatterskab, fordi han syntes den var for gammeldags og ikke levede op til hans sproglige ambitioner. Siden har han skrevet uendeligt mange tekster, og hans forfatterskab er enormt. Det strider på nogen måder mod hans værk at samle hans bøger i kategorier og genrer, eftersom hele hans produktion kan ses som en lang tekst. Men for nemheds skyld taler vi om hans forfatterskab i genrer. Han har faktisk skrevet i alle genrer.

Han begyndte med digte og har siden skrevet krimier, klummer, essays, sange og masser af anmeldelser. Men uanset hvilken genre han skrev i, var sproget og ordlegen det centrale. Det modsætningsfyldte og legen med ord og rim giver en særlig energi i hans tekster. Hans rytmiske stil er meget karakteristisk. Det er rap, før rappen blev født. Hør bare:

"Velkommen i TV/de kalder mig DT/ jeg ser tingene ske og prøver at le/ ser tingene i øjnene det meste af døgnene/ og prøver at se og se tværs gennem løgnene/" (Fra én af hans tv-optrædener på DR)

Krimiromanerne

Turèll skrev en serie på tolv krimiromaner, hvor hvert bind i serien foregår i hver sin måned, så serien når hele året igennem. Hovedpersonen er den navnløse reporter, der opklarer krimigåder hovedsageligt på Vesterbro.

1974: Dan Turèll udgiver digtsamlingen "Karma Cowboy".

1976: Dan Turèll udgiver samlingen af kortprosa-tekster "Onkel Danny fortæller".

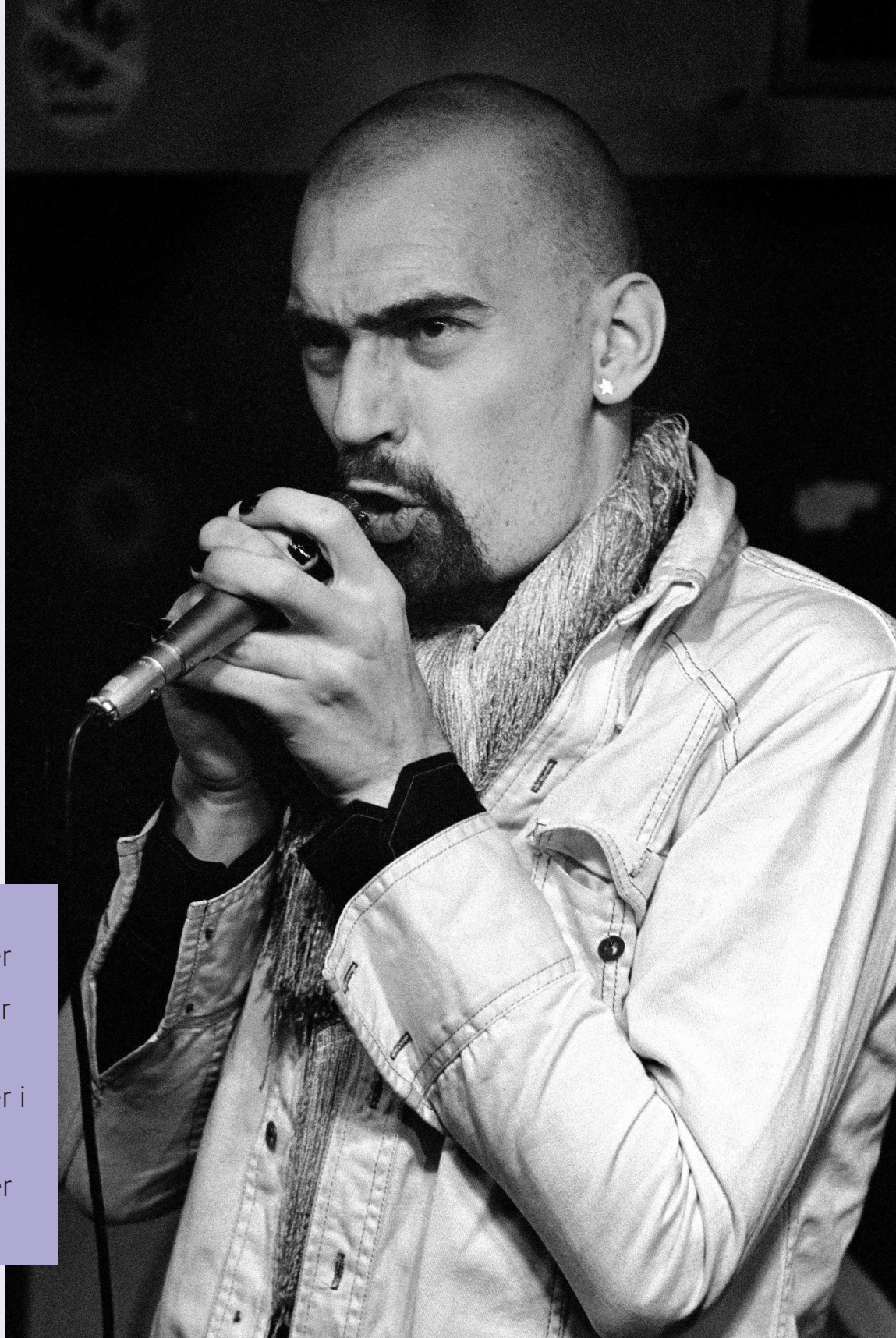
1979 Lotus Turèll bliver født

1980

Onkel Danny

Udover at skrive optrådte Dan Turèll også i radio og TV, og han rejste rundt i Danmark med sine egne shows. Han har selv fortalt, at han til netop den del af sit virke opfandt en karakter, der kunne skabe opmærksomhed: Onkel Danny. Denne figur var fræk og hurtigt snakkende, men også morsom og hyggelig.

Dan Turèll udgav fire bøger, hvor Onkel Danny fortæller. Heri skriver han især anekdoter fra fortiden og hverdagen, og bøgerne er skrevet i et letflydende sprog, så det appellerede til mange forskellige mennesker.

Onkel Danny-bøgerne

1976: Onkel Danny fortæller

1978: Onkel Danny fortæller videre

1979: Onkel Danny fortæller i timevis

1982: Onkel Danny fortæller på talløse opfordringer

Onkel Danny-figuren var en bevidst iscenesættelse. Dan Turèlls gode ven Peder Bundgaard har sammenlignet Danny-figuren med en skal, som forfatteren kunne iføre sig, når han skulle optræde – lidt som et insekt, der kan være hårdt udenpå og blødt indeni.

1980

1990

1981: En stor skattegæld sætter Dan Turèll i gang med at skrive sin serie på tolv kriminalromaner. Den første hedder "Mord i mørket" og udkommer i dette år.

1982: Bliver gift med Inger Margrethe Svendsen (senere Chili Turèll)

Han trak meget på sine egne erfaringer i disse bøger, som i det meste af sit forfatterskab, derfor kunne det være svært at se forskel på den offentlige og den private Dan Turèll.

Men Onkel Danny-figuren var ikke den samme som den private Dan Turèll. Onkel Danny var snarere et skjold eller en kappe, som den private Dan Turèll kunne skjule sig bag.

Forfatterens liv kort fortalt

19. marts 1946: Dan Turèll bliver født.

15. oktober 1969: Dan Turèll beslutter, at han vil være forfatter.

15. oktober 1993: Dan Turèll dør.

15. oktober 2011: Dan Turèll får sit eget monument i Vangede.

Dan Turèll er begravet på Assistens Kirkegård i København.

15. oktober 1993:
Dan Turèll dør.

1993: Digtsamlingen "Tja-a Cha Cha" udkommer posthumt og bliver Dan Turèlls sidste udgivelse.

2010

15. oktober 2011: Dan Turèll får sit eget monument i Vangede.